

Консультанттар: доктор Аманда О'Ши жана доктор Спаро Сун • Автор: Кристина Сох

Математика

Окуу китеби

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МАМЛЕКЕТТИК ТУУСУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МАМЛЕКЕТТИК ГЕРБИ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МАМЛЕКЕТТИК ГИМНИ

Сөзү Ж. Садыков менен Ш. Кулуевдики
Музыкасы Н. Давлесов менен К. Молдобасановдуку

Ак мөңгүлүү аска-зоолор, талаалар
Элибиздин жаны менен барабар.
Сансыз кылым Ала-Тоосун мекендеп,
Сактап келди биздин ата-бабалар.

Кайырма:

Алгалай бер, кыргыз эл,
Азаттыктын жолунда.
Өркүндөй бер, өсө бер,
Өз тагдырың колунда.

Аткарылып элдин үмүт, тилеги,
Желбиреди эркиндиктин желеги.
Бизге жеткен ата салтын, мурасын
Ыйык сактап урпактарга берели.

Кайырма:

Алгалай бер, кыргыз эл,
Азаттыктын жолунда.
Өркүндөй бер, өсө бер,
Өз тагдырың колунда.

Бул окуу китебин кантип колдонуу керек?

Бул окуу китеби сага математиканы кызыктуу жана жөнөкөй өздөштүрүү аркылуу математикалык концепцияларды түшүнүүгө жардам берүү үчүн жазылган.

Окуу китебинде төмөнкү өзгөчөлүктөр бар:

Бөлүм

Теманы күнүмдүк жашоодогу мисалдар аркылуу изилдөөгө жана талкуулоого шыктандырат. Ошондой эле турмуштук кырдаалдар менен байланыштырып, математиканы жакшыраак түшүнө аласың.

Кошумча материалдар

Кызыктуу видео, викторина жана оюндар окутууну жандуу кылат. Берилген QR-код аркылуу бул материалдарды смартфон же планшетте көрүүгө болот.

Сен бул бөлүмдө

Окутуу максаттарынын тизмесинен эмнелерди окуп үйрөнүүндү алдын-ала билип, даярданууга болот.

Сен эмнени окуп үйрөнөсүң

Бөлүмдө окуп үйрөнүлө турган окуу максаттарына көңүл бур.

Кел, эске салабыз

Эмнени окуп үйрөнгөнүң жана бул бөлүм үчүн эмне пайдалуу болушу мүмкүндүгү жөнүндө ой жүгүртүп, кайталай аласың.

Ойлонуп көрчү

Математикалык жаңы түшүнүктөрдү үйрөнүү үчүн чыныгы турмуштук мисалдар же конкреттүү объекттерди колдонуп, алган билимиңди кеңейтүүгө кызыгуунду арттырат.

A

Биринчиден онунчуга чейинки иреттик орунду аныктоо

Сен эмнени окуп үйрөнөсүң:

- 1-ден 10-га чейинки иреттик орунду аныктоону.

Кел, эске салабыз

Кайсы сандар калтырылган?

1 — 3 — 5 — 6 — 8 — 10

Ойлонуп көрчү

Жарышка 10 бала катышууда.

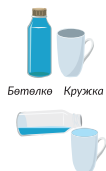

Эгерде K аттуу бала жарышта биринчи келе жатса, анда M аттуу бала тууралуу эмне айта аласың? Сен муну кантип билдиң?

Кел, окуп үйрөнөбүз

Бөтөлкө толтура.
Кружка бош.

Келгиле, кружкага суу куялы.
Эми кружка толтура.
Бөтөлкөдө бир аз суу калды.

Кайсы идишке
көбүрөөк суу батат?
Кружкабы же
бөтөлкөбү?

Сыйымдуулук — бул идишке бата турган суунун эң чоң өлчөмү.

Бөтөлкөнүн сыйымдуулугу кружканыкынан _____.
Кружканын сыйымдуулугу бөтөлкөнүкүнөн _____.

Кел, машыгабыз

1. Сүйлөмдү толукта.

а) _____ идишинин сыйымдуулугу В идишинин сыйымдуулугунан чоңураак.

146

Сыйымдуулуктарды
салыштыруу үчүн
идиштердин өлчөмдөрүн
колдон.

Кел, окуп үйрөнөбүз

Сени жаңы жана маанилүү математикалык билимди өздөштүрүүгө жардам берүүчү тапшырмаларга алып барат. Үйрөнүүнү чыныгы объекттерден же турмуштагы мисалдардан баштайсың. Андан соң сүрөттөрдү же диаграммаларды колдонуп математикалык идеялар менен иштейсиң. Аягында алган билимди математикалык символдор менен байланыштырып, тереңдетесиң.

Бул суроолордун жардамы менен өз түшүнүгүңдү кеңейтесиң.

Сага математиканы мыкты түшүнүүгө жана тапшырмаларды аткарууга кеңеш берет.

Кел, машыгабыз

Сага үйрөнгөн материалдарды бышыктоо үчүн кылдат тандалган тапшырмаларды берет.

Математикалык ой-жүгүртүүгө жана иштөөгө көнүгөсүң.

Чаптамалар боюнча тапшырма

Булар математиканы үйрөнүүнү көңүлдүү кылат.

«Эмнени аткара аларыңды белгиле» билдирүүсү аркылуу сабакты өздөштүрүүгө жетишүүңдү баалайсың.

Кел, машыгабыз

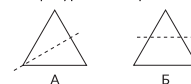
1. Чаптамаларды бөлүштүрүп чапта.

Тең бөлүктөр	Тең эмес бөлүктөр

Бөлүктөр
бирдей
өлчөмдөбү?

2. Кайсы үч бурчтук тең бөлүккө бөлүнгөн?
Ал фигуранын жарымын боё.

3. Төмөнкү фигураларды тең эки бөлүккө бөлүү үчүн түз сызыктарды чий.

Эмнени аткара аларыңды белгиле (✓).

☐ Мен объекттердин тең же тең эмес бөлүктөргө бөлүнгөнүн аныктай алам.

174

Иш дептери
13А тапшырмалары

Иш дептерге шилтемелер тийиштүү тапшырмаларды аткаруунун ыңгайлуулугун камсыз кылат.

Математика ЧЕМПИОНДОРУ

Математикада ишенимдүү болуу үчүн оюнга катыш же кызыктуу бир тапшырманы аткар.

3. Сегиз окуучу дүкөндөн таттуу алуу үчүн кезекке турушкан. Илимдин алдында эки окуучу турат. Илим менен Астранын ортосунда үч окуучу бар. Астранын артында бир окуучу турат.

Илим менен Астра кезекте канчанчы орунда турушат? Кантип билдиң?

Эгерде балдардын иреттик орун туура таппасаң, кайра аракеттен!

Эмнени аткара аларыңды белгиле (-).

☐ 1-ден 10-га чейинки иреттик орунду аныктай алам.

Иш дептери
2А тапшырмалары

33

Мээрим жана Жоомарт менен бирге социалдык жана эмоционалдык көндүмдөр жөнүндө көбүрөөк бил. Сезимдеринди жакшыраак түшүнүп жана ар түрдүү адамдар менен баарлашууда өзүңдү туура билдирүүгө үйрөнөсүң.

Мээрим

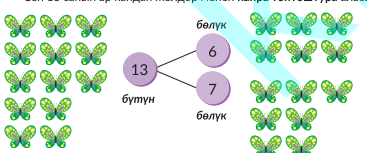

Жоомарт

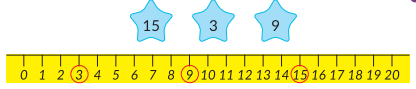
Математикалык ТҮШҮНҮКТӨР

10 жана 3 саны 13тү түзөт.
13 санын 10го жана 3кө ажырат.
Сен 13 санын ар кандай жолдор менен кайра топтоштура аласың.

15, 3 жана 9 сандарын салыштыр жана иретте.

9 саны 15тен кичине.
15 саны 3тен чоң.
3 саны эң кичине сан.
15 саны эң чоң сан.
9 саны 3 менен 15тин арасында.

Иш дептери
Мат эмес эмнени аткара алың! (4)

61

Математикалык ТҮШҮНҮКТӨР

Сүрөттөрдүн жана диаграммалардын жардамы менен математикалык терминдерди эсте.

Мазмуну

1- БӨЛҮМ	Одөн 20га чейинки сандар	9
	А Одөн 20га чейин саноо, окуу жана жазуу	10
	Б Объекттердин санын санабай туруп аныктоо	17
	В 20га чейинки объекттердин санын чамалоо	21
2- БӨЛҮМ	Иреттик сандар	26
	А Биринчиден онунчуга чейинки иреттик орунду аныктоо	27
3- БӨЛҮМ	Сандык мыйзам ченемдүүлүк	36
	А 1ден, 2ден жана 10дон алдыга жана артка саноо	37
	Б Так жана жуп сандарды аныктоо	42
4- БӨЛҮМ	20га чейинки сандар жөнүндө кененирээк түшүнүк	49
	А 20га чейинки сандарды ажыратуу жана топтоштуруу	50
	Б 20га чейинки сандарды салыштыруу жана иреттөө	54
5- БӨЛҮМ	2D жана 3D фигуралар	62
	А 2D фигуралар	63
	Б 3D фигуралар	68
	В 2D жана 3D фигураларын салыштыруу	75
	Г Фигуралардын жайгашуусундагы мыйзам ченемдүүлүктөр	78

6- БӨЛҮМ

Абал, багыт жана кыймыл

83

- А Фигураларды буруу 84
- Б Объекттердин жайгашуу орду жана кыймыл багыттары 87

7- БӨЛҮМ

10ду куроо жана сандарды эки эселөө

92

- А 10ду түгөй сандардан куроо 93
- Б Эки 10 ичинде эки эселөө 97

8- БӨЛҮМ

20 ичиндеги кошуу

103

- А Алдыга санап кошуу 104
- Б Көптүктөрдү бириктирүү менен кошуу 108
- В 20 ичиндеги сандарды чамалоо жана кошуу 111

9- БӨЛҮМ

20 ичиндеги кемитүү

116

- А Артка санап кемитүү 117
- Б Алып салуу аркылуу кемитүү 120
- В Айырманы табуу менен кемитүү 123
- Г 20 ичиндеги сандарды чамалоо жана кемитүү 126

10- БӨЛҮМ

Акча

131

- А Монеталар жана купюралар 132

11- БӨЛҮМ

Узундук, салмак, сыйымдуулук жана температура

137

- А Узундуктарды сүрөттөө жана салыштыруу 138
- Б Салмактарды сүрөттөө жана салыштыруу 142
- В Сыйымдуулуктарды сүрөттөө жана салыштыруу 145
- Г Ар түрдүү чоңдуктар жана аларды өлчөөчү куралдар 148

12- БӨЛҮМ

Маалыматты иштетүү

154

- A** Маалыматты сүрөттөр, тизмелер жана таблицалар аркылуу көрсөтүү 155
- Б** Кэрролл жана Венн диаграммаларын түзүү 160
- В** Пиктограмма жана блок-диаграмма түзүү 164

13- БӨЛҮМ

Бөлчөктөр: Жарымдарды алуу

171

- A** Бүтүн объекттин тең жана тең эмес бөлүктөрүн аныктоо 172
- Б** Объекттердин санынын жарымын табуу 175
- В** Жарымдарды бириктирүү менен бүтүндү түзүү 179

14- БӨЛҮМ

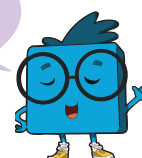
Убакыт

184

- A** Убакыт жөнүндө сүйлөшөбүз 185
- Б** Апта күндөрү жана жылдын айлары 189
- В** Убакытты саатка жана жарым саатка чейинки тактыкта аныктоо 193

Билим дүйнөсүнө кызыктуу
саякатты биз менен бирге
баштоого даярдан!

1- БӨЛҮМ

0дөн 20га чейинки сандар

Кошумча
материалдар

Бул жерде
канча таякча
бар?

Бул жерде 1, 2, 3,
4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
таякча бар.

10дөн кийин
кантип
санайсың?

Сен бул бөлүмдө:

- 0дөн 20га чейин санайсың, окуйсун, жазасың.
- «Нөл» бир нерседе эч нерсенин жок экенин билдирерин түшүнөсүң.
- Объекттердин санын санабай туруп аныктайсың.
- Объекттердин санын чамалайсың жана санап текшересиң.

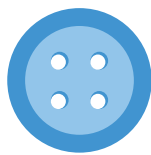
A

Одөн 20га чейин саноо, окуу жана жазуу

Сен эмнени окуп үйрөнөсүң:

- Одөн 20га чейинки сандарды санаганды, окуганды жана жазганды;
- «Нөл» бир нерседе эч нерсенин жок экенин билдирерин түшүнүүнү.

Кел, эске салабыз

Классташың
сүйлөп жатканда
аны ук.

Бул жерде канча топчу бар?

Парталашыңа айт.

Ойлонуп көрчү

Ынтымак колунун 10 манжасын көрсөттү.

Бакыт колунун 3 манжасын көрсөттү.

Ынтымак экөөнүн манжалары биригип
канча болгонун билгиси келет.

Ал аны кантип билсе болот?

Парталашыңа айтып бер.

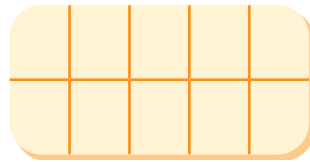
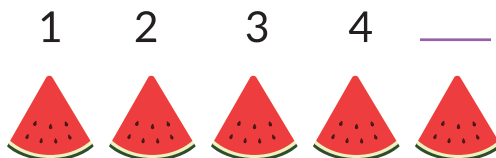
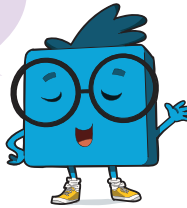

Кел, окуп үйрөнөбүз

1. Үн чыгарып сана.

а)

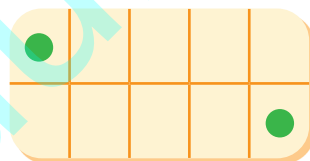
Нөл — эч нерсе
жок дегенди
билдирет.

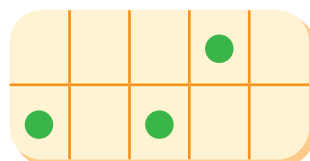
0
нөл

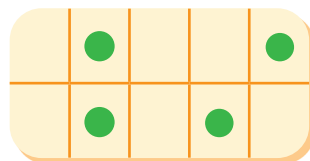
1
бир

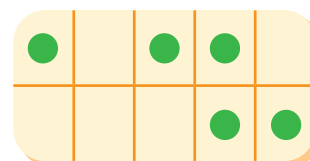
2
—

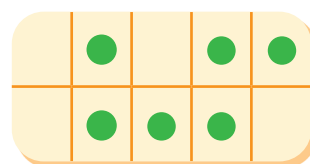
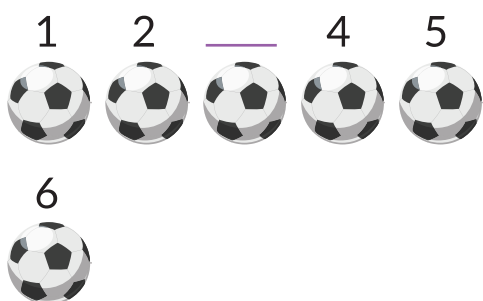
3
үч

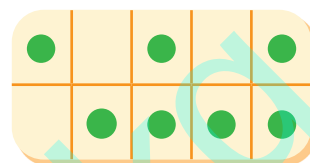
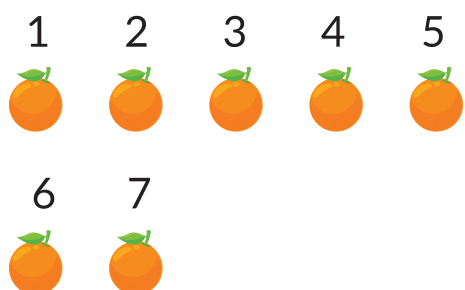
төрт

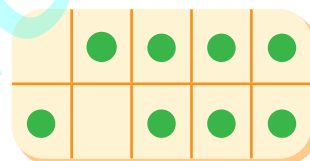
5
беш

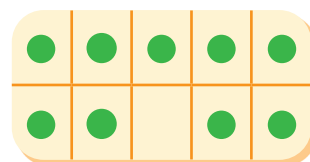
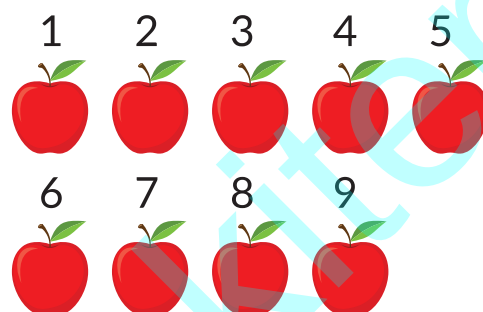
6
алты

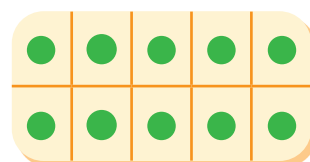
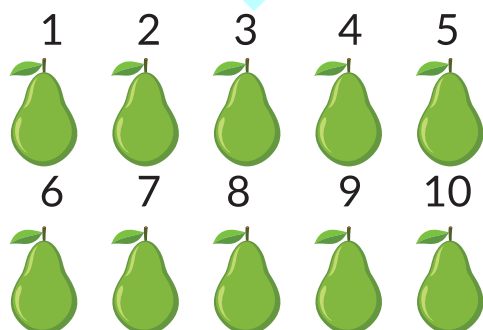
жети

8
сегиз

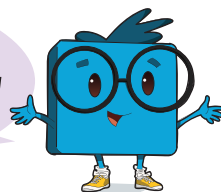

9

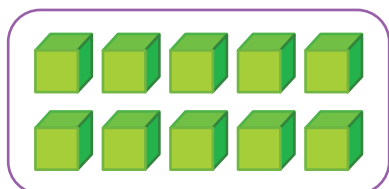
10
он

Адегенде 10го чейин сана. Андан кийин 10дон баштап сана.

6)

10

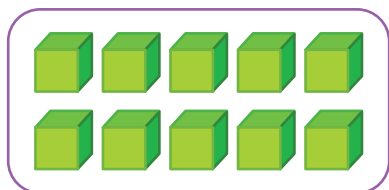
11

11

он бир

10

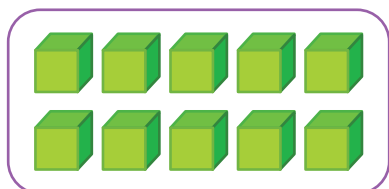
11 12

12

он эки

10

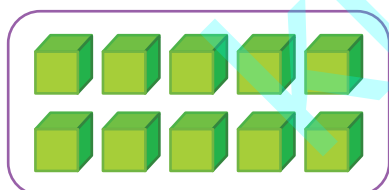

11 12 13

он үч

10

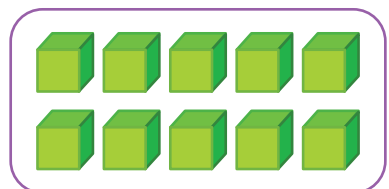
11 12 13 14

14

он төрт

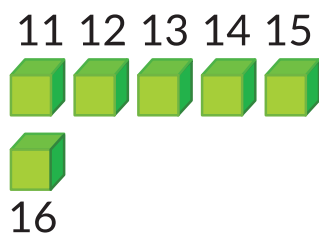
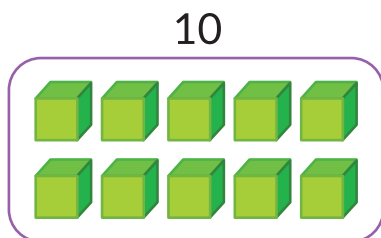
10

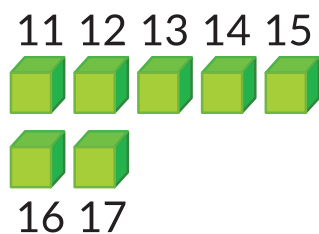
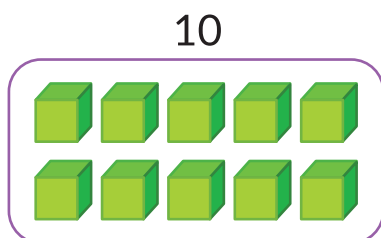
11 12 13 14 15

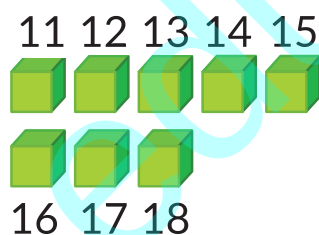
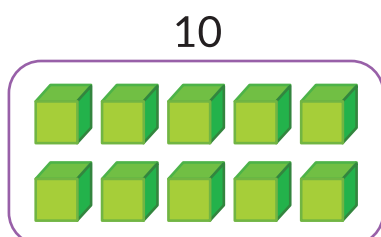
он беш

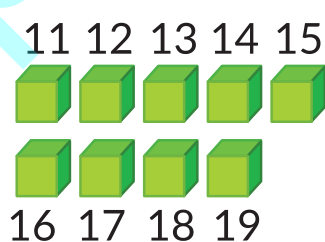
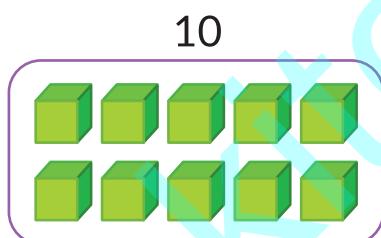
он алты

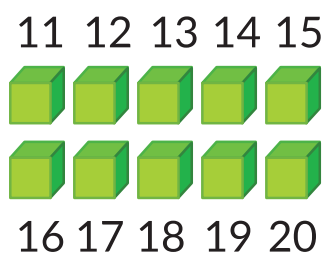
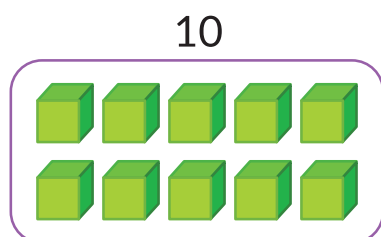
17
он жети

18
он сегиз

19
он тогуз

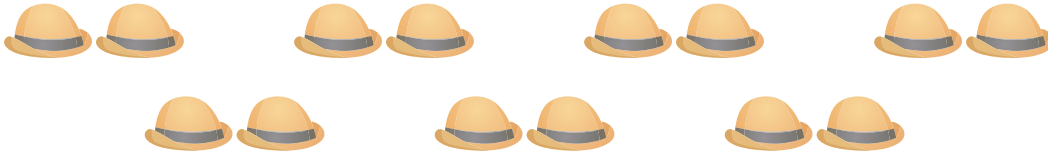

жыйырма

Кел, машыгабыз

1. Адегенде 10го чейин сана.

Андан кийин 10дон баштап сана.

2. Төмөнкү сүрөттөгү объекттерди сана.

Жоопторду сан жана сөз түрүндө жаз.

велосипед

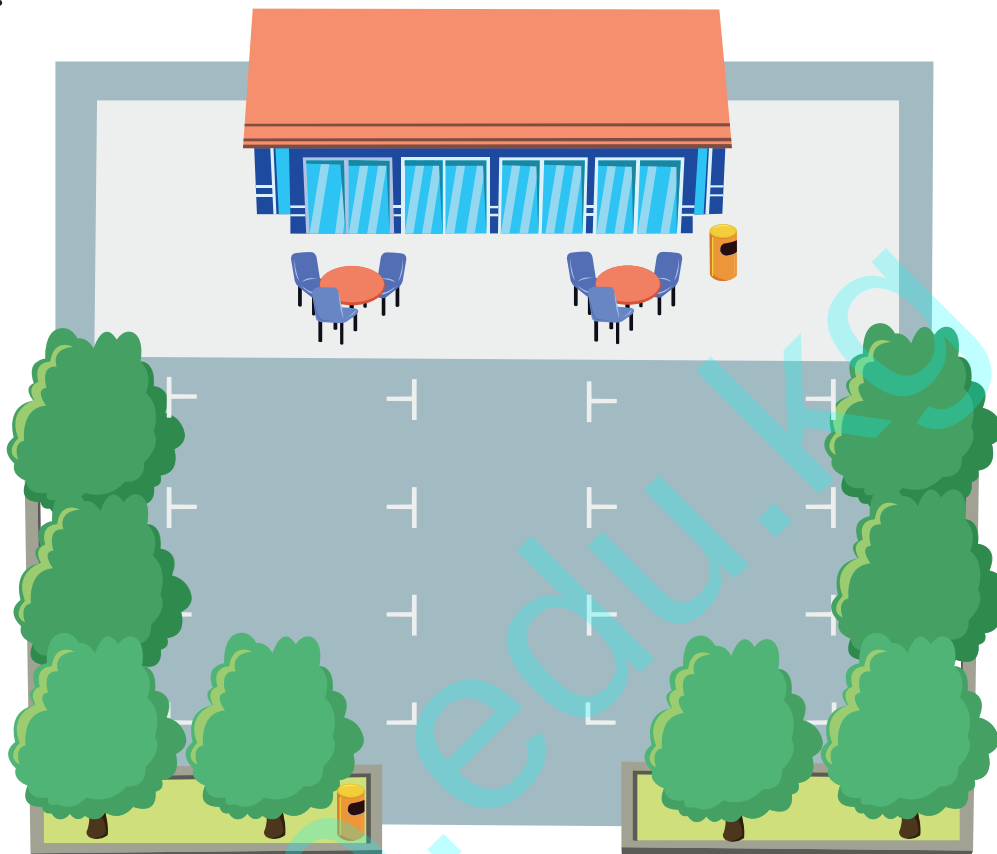
таштанды
салгыч

дарак

Төмөнкү сүрөттөрдү кара. Фишкаларды колдон.
4 машинаны унаа токтоочу жайда көрсөт.

7-беттеги сүрөттөгүдөн айырмаланган башка жолду көрсөт.

3. Сезим көпөлөктөрдү санап жатат.
Бардыгы 13 көпөлөк болду.
Ал алгач, 7 көпөлөктү санады.
Эми Сезим 7 ден баштап 13 көчөйүн кантип санайт?

Эмнени аткара аларыңды белгиле (✓).

- ☐ Мен 0ден 20га чейин санайм, окуйм жана жаза алам.
☐ «Нөл» бир нерседе эч нерсенин жок экенин билдирерин билем.

Иш дептери
1А тапшырмалары

Б

Объекттердин санын санабай туруп аныктоо

Сен эмнени окуп үйрөнөсүң:

- элементтердин санын санабай туруп аныктаганды.

Кел, эске салабыз

Бул жерде канча таттуу бар?
Парталашыңа айтып бер.

Ойлонуп көрчү

Белек төмөндө көрсөтүлгөндөй,
бир нече таттууларды табакка
салды.

Канча таттуу экенин санабай
туруп таап көрчү.

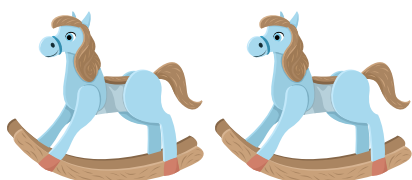
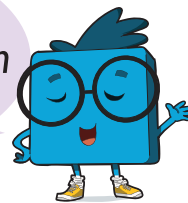

Ката
кетируудөн
коркпо!

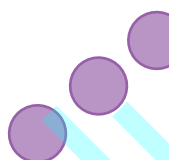
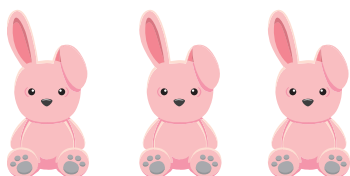
Кел, окуп үйрөнөбүз

Кайсы сан көрсөтүлгөн?

Объекттердин санын санабай туруп тапсаң болот.

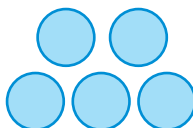
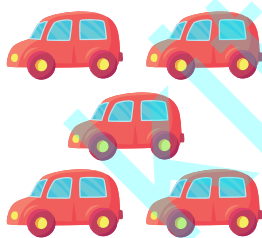

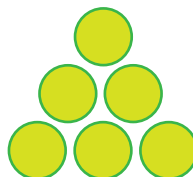
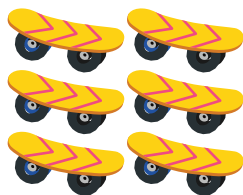
2

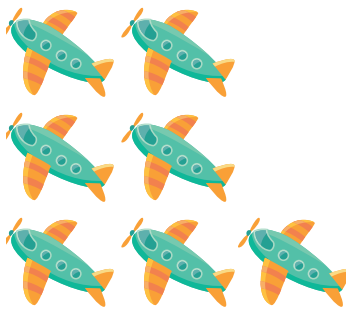

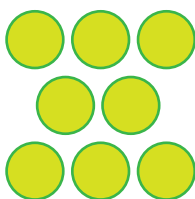
4

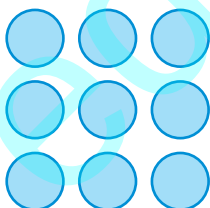

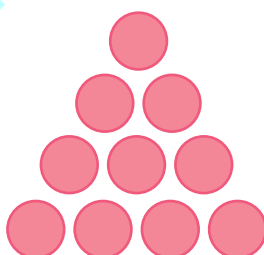
6

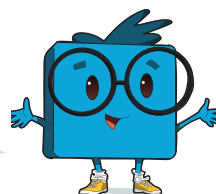
8

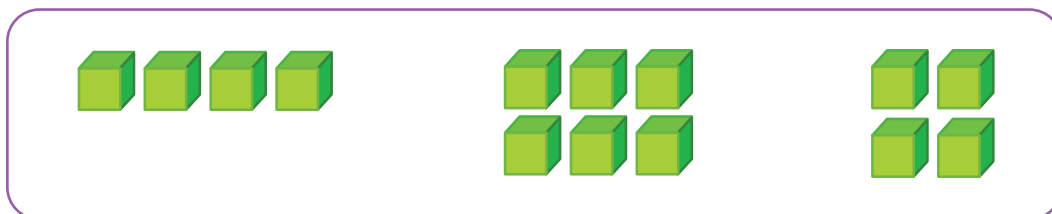
10

Сен бир эле сандагы
объекттерди көп
түрдүү жолдор менен
көрсөтө аласың.

Кел, машыгабыз

1. Санабай туруп, бирдей мыйзам ченемдүүлүктөрдү тегеректе.

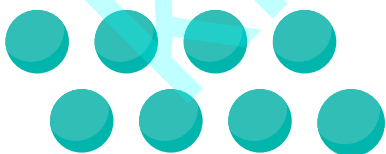
2. Кайсы мыйзам ченемдүүлүктө 7 объект бар?
Аларды тегеректе.

3. Ынтымак столго бир нече шуруну төмөндө көрсөтүлгөндөй койду.

Акылай ушундай эле сандагы шуруларды столго башкача жол менен жайгаштырды.

Акылай мындай сандагы шуруларды кандайча жайгаштыра аларын көрсөт.

Эмнени аткара аларыңды белгиле (✓).

Мен объекттердин санын санабай туруп аныктай алам.

Иш дептери
15 тапшырмалары

В

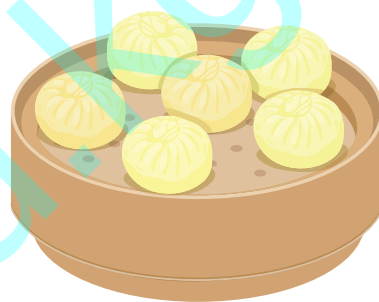
20га чейинки объекттердин санын чамалоо

Сен эмнени окуп үйрөнөсүң:

- объекттердин санын чамалаганды;
- чамалоону санап менен текшергенди.

Кел, эске салабыз

- Сүрөттө канча хошан бар?
Санабай туруп таап көрчү.
Парталашыңа айтып бер.

Ойлонуп көрчү

Сезим табакта канча хошан бар экенин билгиси келди.

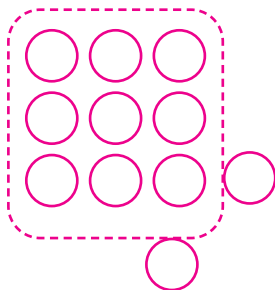
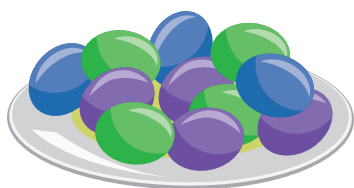
Бул себеттеги хошандын санын тап.

Аракеттене бер!

Кел, окуп үйрөнөбүз

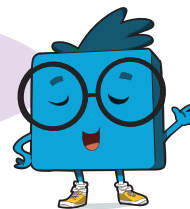
а) Ынтымак табактагы момпосуйлардын санын чамалады.

Ал 9 момпосуйду көрдү.

Ал табакта 9 чамасында момпосуй бар деп ойлоду.

Жообуңду текшерүү үчүн
момпосуйларды санап көр.

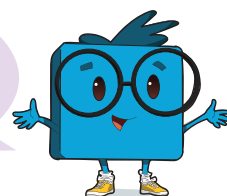
Табакта 11 момпосуй бар.

Ынтымактын чамалоосу туура жоопко жакын болгон.

б) Жүзүмдөрдүн санын чамала.

Алгач 10го чейин сана.
Калганын чамала.

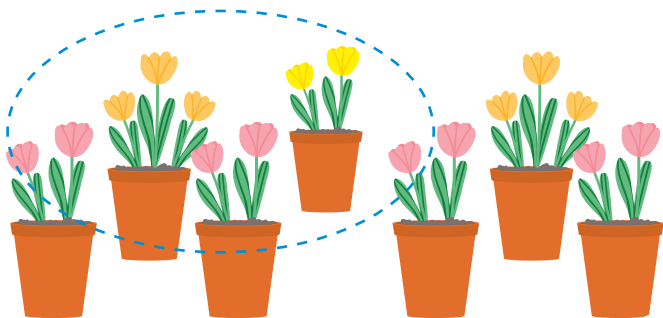
Бардыгы _____ жүзүм.

Санап, чамалооңду текшер.
Туура жооп менен дал келдиби?

Кел, машыгабыз

1. Карападагы гүлдөрдүн санын чамала.

Канча гүл
тегеректелген?

2. Жаңгактардын санын чамалап тап.

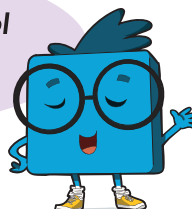
Биринчи 10дү сана.
Жаңгактардын саны 10го жакынбы же
20габы? Сенин чамалооң туура жоопко
жакынбы? Сен муну кантип түшүндүң?

3. Аппаратка канча шарик батарын чамалап көр.

Адегенде аппараттагы
шариктерди санап ал.

Эмнеге мындай ойлойсуң?

Эмнени аткара аларыңды белгиле (✓).

- ☐ Мен объекттердин санын чамалай алам.
- ☐ Чамалоомду саноо менен текшере алам.

Иш дептери
1В тапшырмалары

Математика ЧЕМПИОНДОРУ

Классташың менен ойно.

Керектелүүчү каражаттар:

- оюн талаасы
- кубиктер
- фишкалар.

1-кадам: Фишкаларыңды БАШЫна коюп, кубигиңди өкчө.

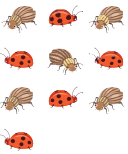
2-кадам: Кубикте көрсөтүлгөн санга жараша кадам жаса.

3-кадам: Санды же нерселердин санын үн чыгарып оку.

4-кадам: Эгер сен туура эмес санды атасаң БАШЫна кайт.

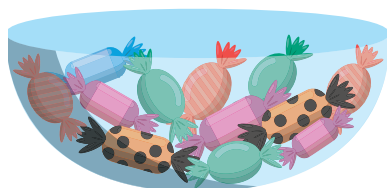

Математикалык ТҮШҮНҮКТӨР

1 Бир		2 Эки		3 Үч		4 Төрт	
5 Беш		6 Алты		7 Жети		8 Сегиз	
9 Тогуз		10 Он		11 Он бир		12 Он эки	
13 Он үч		14 Он төрт		15 Он беш		16 Он алты	
17 Он жети		18 Он сегиз		19 Он тогуз		20 Жыйырма	

Биз 20га чейинки сандарды санап, окуп жана жаза алабыз.

Биз санабай туруп чамалай алабыз.

Биринчи 10 момпосуйду санайбыз.
Идиште 10 чамасында момпосуй бар.

Иш дептери
Мен эми эмнени
аткара алам? (1)

2- БӨЛҮМ

Иреттик сандар

Кошумча
материалдар

Мен
биринчимин.

Ким
акыркы?

Ақылайдын
иреттик ордун
кантип аныктоого
болот?

Сен бул бөлүмдө:

- 1-ден 10-га чейинки иреттик орундарды аныктайсың.

A

Биринчиден онунчуга чейинки иреттик орунду аныктоо

Сен эмнени окуп үйрөнөсүң:

- 1-ден 10-га чейинки иреттик орунду аныктоону.

Кел, эске салабыз

Кайсы сандар калтырылган?

1 — 3 — 5 6 — 8 — 10

Ойлонуп көрчү

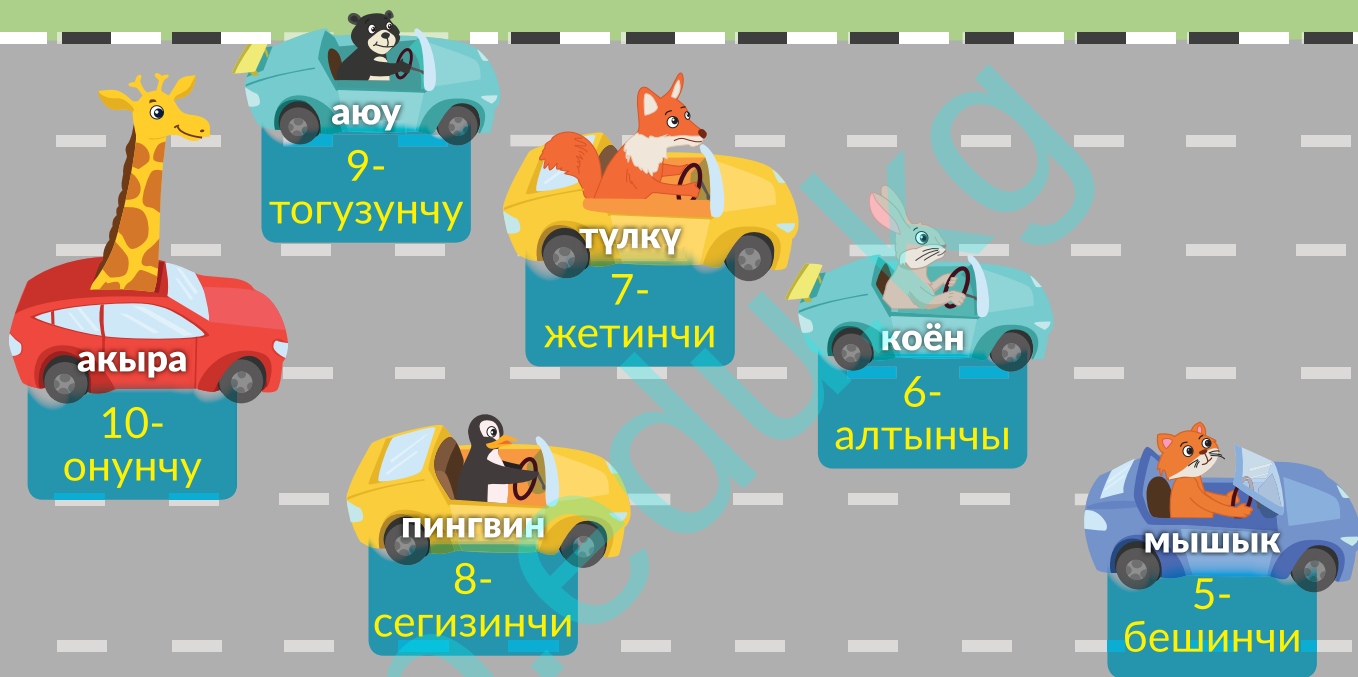
Жарышка 10 бала катышууда.

Эгерде К аттуу бала жарышта биринчи келе жатса, анда М аттуу бала тууралуу эмне айта аласың? Сен муну кантип билдиң?

Кел, окуп үйрөнөбүз

а) 10 жаныбар жарышып баратышат.

Бул сөздөр жаныбарлардын иреттик ордун билдирет.

Айтылышы	Жазылышы
биринчи	
экинчи	2-
үчүнчү	
төртүнчү	4-
бешинчи	5-

Айтылышы	Жазылышы
алтынчы	
жетинчи	7-
сегизинчи	8-
тогузунчу	9-
онунчу	

Тыйын чычкан **үчүнчү** орунда.
Ал каз менен аттын **ортосунда**.

Мышык коёндон **алдыда**.
Пингвин түлкүнүн **артында**.

Акыра **онунчу** орунда.
Ал **эң акыркы** орунда.

Маймыл менен
аттын ортосунда эки
жаныбар бар.

6) Бүгүн достук күнү.
Балдар бир катарда турушат.

сол жак

Абай

Исмаил

Арууке

Кутман

Бегимай

Кутман **сол** тараптан 4үнчү турат.
Ал ошондой эле **оң** тараптан 7инчи.

Арууке _____ тараптан 3үнчү турат.

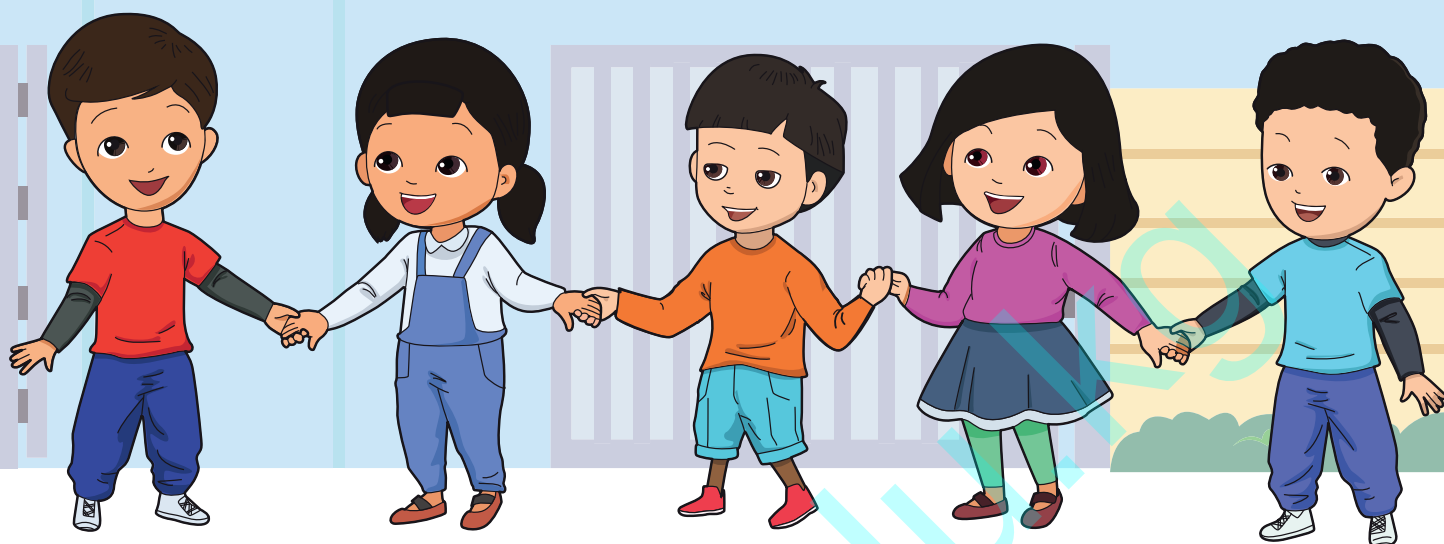
Абай **оң** тараптан _____ .

Катардан бир баланы
танда. Ал баланын иреттик
ордун эки жол менен жаз.

оң жак

Алихан

Айпери

Али

Алина

Ислам

Айпери Алихан менен Алинин ортосунда турат.

Алина оң тараптан 2инчи.

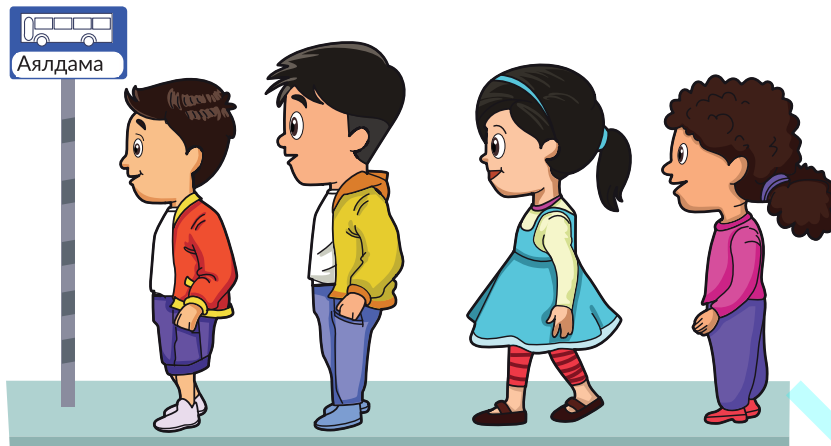
Ал _____ менен Исламдын ортосунда турат.

Айпери менен Исламдын
ортосунда ким турат?

Кел, машыгабыз

1. Сүйлөмдү толукта.

Атай

Камил

Айдай

Роза

- а) _____ Камилдин алдында турат.
- б) _____ Атай менен Айдайдын ортосунда турат.
- в) _____ Айдайдын артында турат.
- Ал катардан _____ турат.

2. Балдарды кара.

сол

оң

Кылым

Жасмин

Акмарал

Умар

Канат

Лиза

Али

Жыргал

- а) Оң тараптан 3-ким турат? _____
- б) Канат оң тараптан канчанчы орунда турат? _____
- в) Сол тараптан 7-ким турат? _____

3. Сегиз окуучу дүкөндөн таттуу алуу үчүн кезекке турушкан.
Илимдин алдында эки окуучу турат.

Илим менен Астранын ортосунда үч окуучу бар.
Астранын артында бир окуучу турат.

Илим менен Астра кезекте канчанчы орунда турушат?
Кантип билдиң?

Эгерде балдардын
иреттик ордун туура
таппасаң, кайра
аракеттен!

Эмнени аткара аларыңды белгиле (✓).

☐ 1-ден 10-га чейинки иреттик орунду
аныктай алам.

Иш дептери
2А тапшырмалары

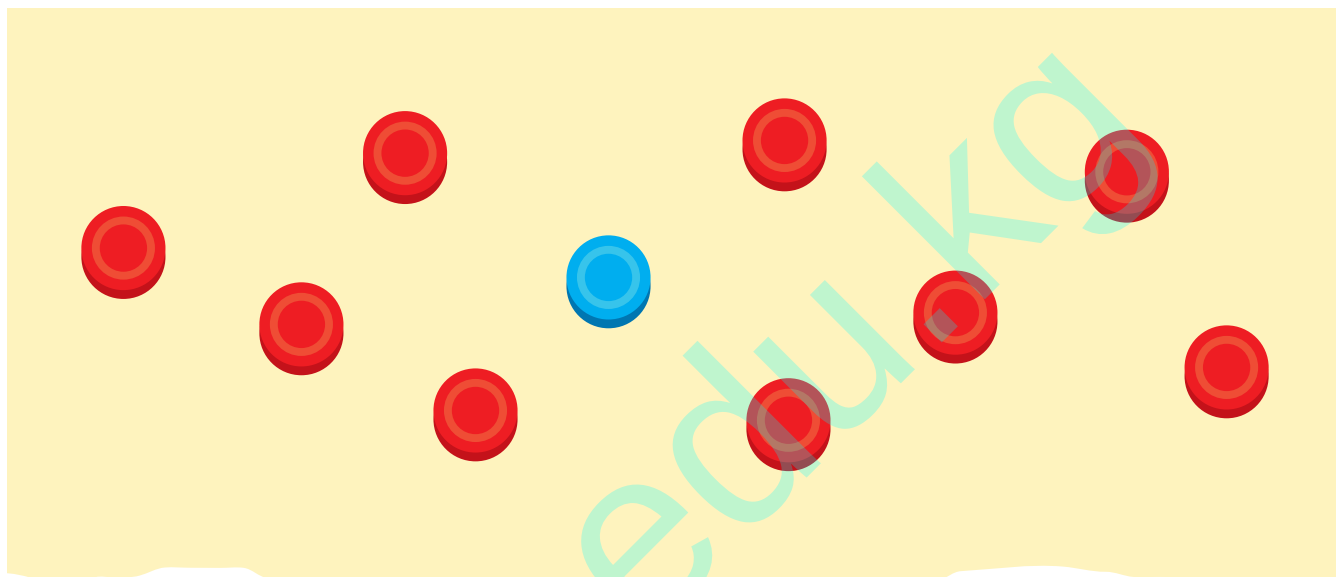

Математика ЧЕМПИОНДОРУ

Классташың менен ойно.

Керектелүүчү каражаттар:

- эсептөөчү фишкалар.

1-кадам: Сенде 9 кызыл жана 1 көк фишка бар.

Аларды каалаганыңдай тартипте катар жайгаштыр. Сен жайгаштырган фишкаларды парталашың көрбөшү керек.

2-кадам: Көк фишканын ордун кезектешип тапкыла.

Сенин табууга кезегиң келсе, парталашыңа суроолорду бер. Төмөндө сунушталган суроолорду карагыла.

Бериле турган суроолор:

- Көк фишка оң жактан үчүнчү иреттик орунда жайгашканбы?
- Көк фишканын сол жагында канча фишка бар?

Башка оюнчунун көк фишкаларынын иреттик ордун биринчи болуп туура тапкан оюнчу жеңет.

Математикалык ТҮШҮНҮКТӨР

1- ден 10- га чейинки иреттик орундарды сүрөттөй аласың.

Иреттик орундарды сөздөр менен сүрөттөсөң да болот.

Мирлан Рахат менен Акматтын **ортосунда**.

Индира Акматтын **алдында**.

Мирлан Акматтын **артында**.

Арсен **акыркы орунда**.

Иш дептери
Мен эми эмнени
аткара алам? (2)

3- БӨЛҮМ

Сандык мыйзам ченемдүүлүк

Кошумча
материалдар

Кел, мен дагы
артка санап көрөйүн.
Кайсы сандан
баштайм?

Көпүрөдө канча
тактай бар?
Кел, мен көпүрөдөн
өтүп баратып
санайын.
1, 2, 3, 4, 5.....

Эгер Ынтымак бир
тактайды аттап,
2ден санаса эмне
болот?

Сен бул бөлүмдө:

- 1ден, 2ден, 10дон алдыга жана артка санайсың;
- жуп жана так сан эмне экенин түшүндүрө аласың.

A

1ден, 2ден жана 10дон алдыга жана артка саноо

Сен эмнени окуп үйрөнөсүң:

- 1ден, 2ден жана 10дон алдыга санаганды;
- 1ден, 2ден жана 10дон артка санаганды.

Кел, эске салабыз

11ден 20га чейин сана.

Кайсы сандар жетишпейт?
Аларды толукта.

Классташың
сүйлөп жатканда
аны ук.

Ойлонуп көрчү

Бака 13-жалбырактан баштап
2ден секирет. Бака кайсы сандагы
жалбырактарга секирет?

Секирикти белгилеп, парталашыңа
көрсөт.

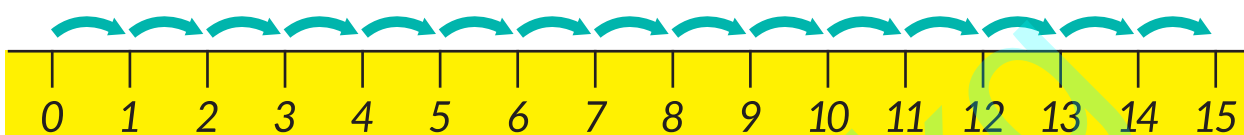
Кел, окуп үйрөнөбүз

а) Сенин алдыңдагы —бул **сан түз сызыгы**.

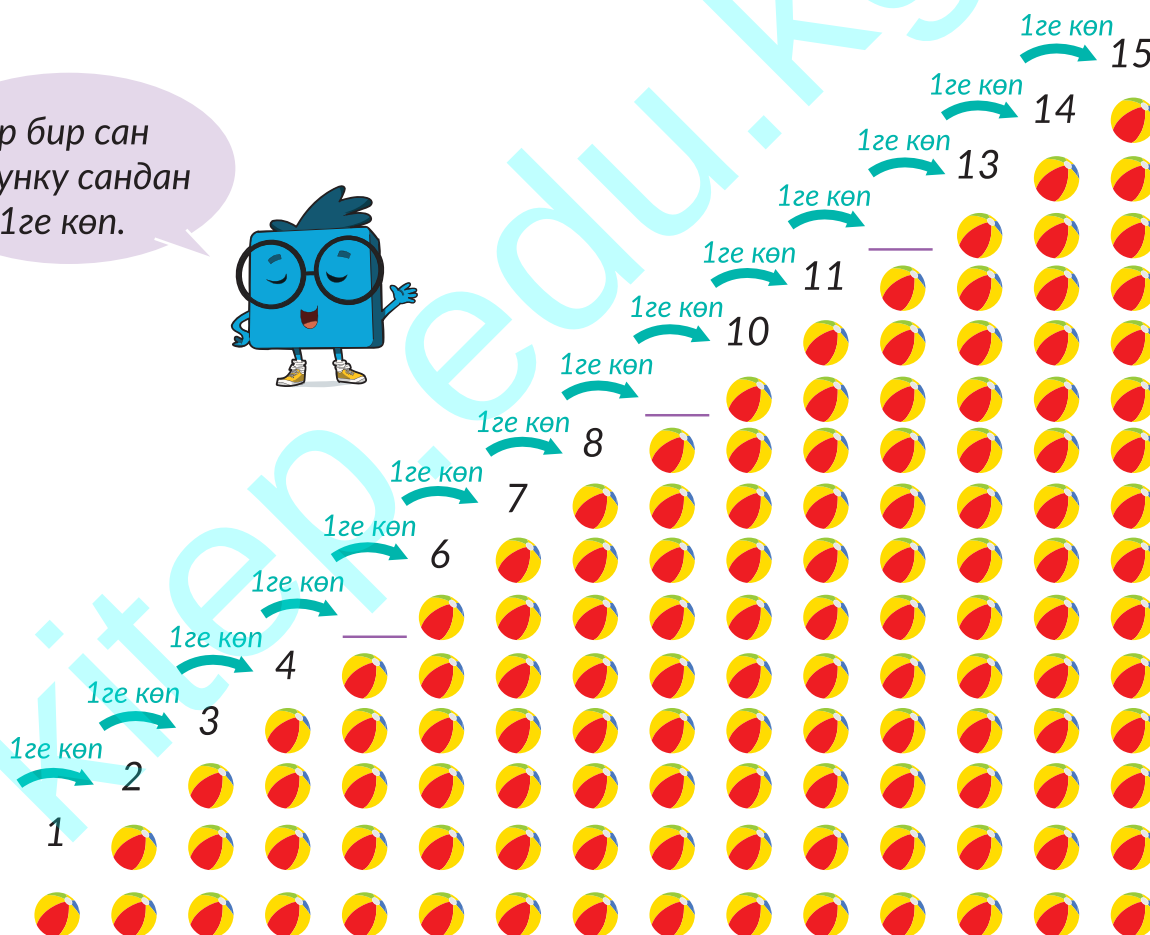
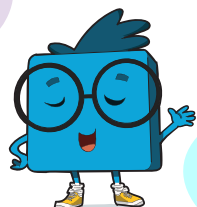
Ал сандардын жайгашуусун көрсөтөт.

Кел, анын жардамы менен **1ден алдыга санайлы**.

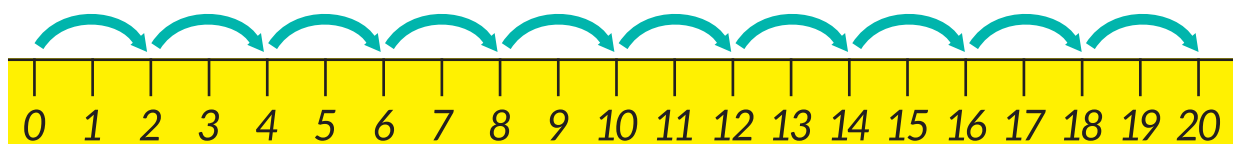
Ар бир сан
мурунку сандан
1ге көп.

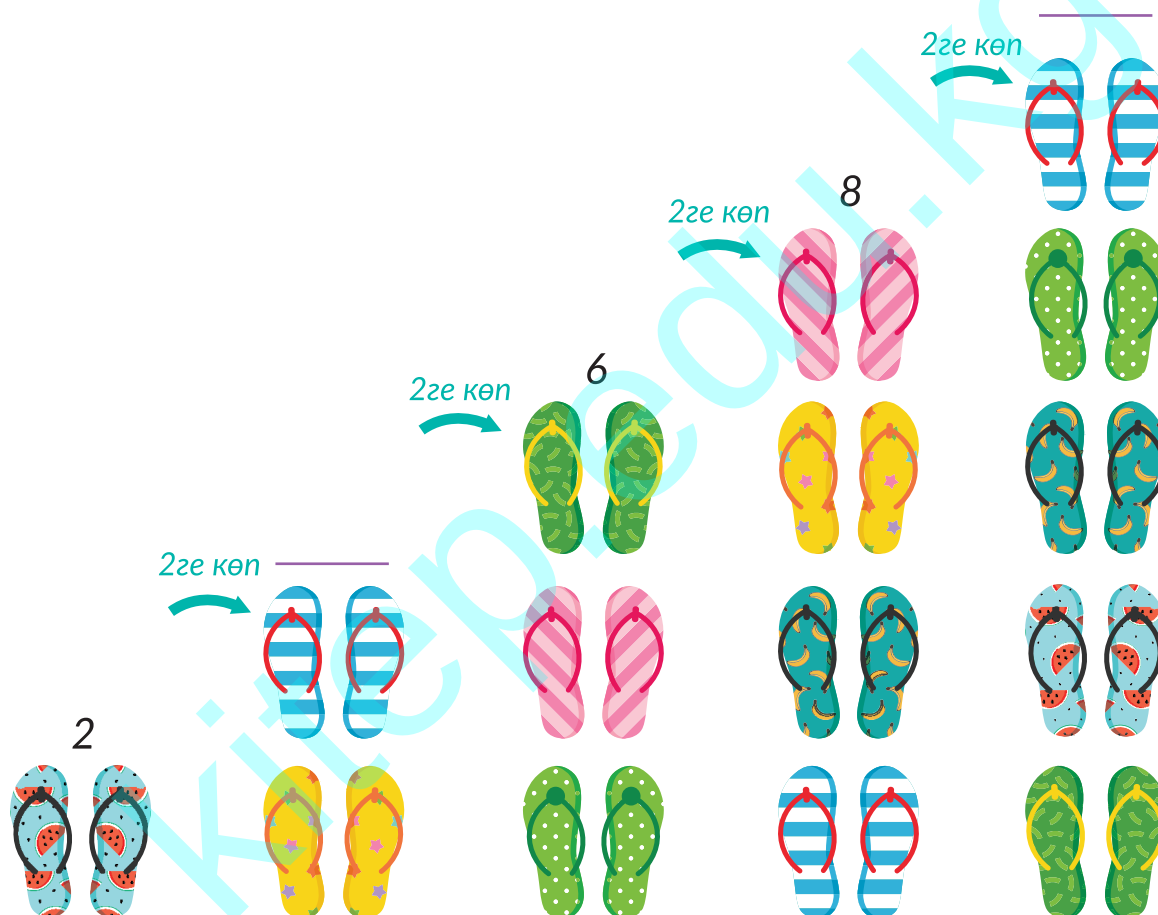
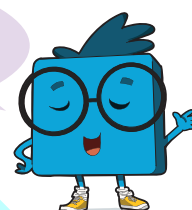
Кел, 20дан баштап **1ден артка санайлы**.

6) Эми, 2ден алдыга санайлы.

Ар бир объекттин саны
мурунку сандан _____ көп.

1ден баштап, 2ден санап көр.
Кайсы сандарды аласың?

в) Кел, эми алдыга 10дон санайлы.

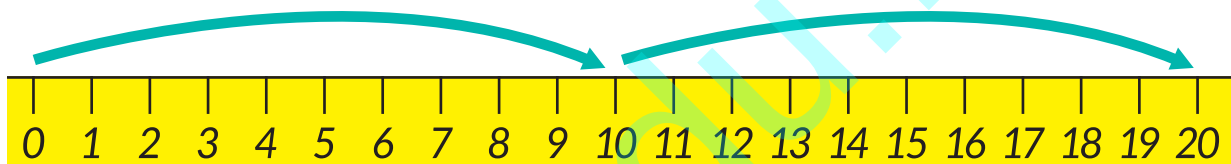
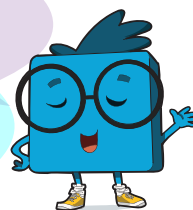

10 отургуч

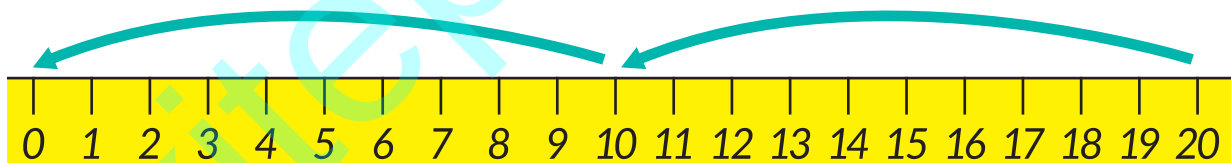
20 отургуч

Биз 10, 20 деп санап,
отургучтардын санын
табабыз.

Ар бир сан мурункудан _____ көп.

Кел, 10дон артка санайлы.

Ар бир сан мурункудан _____ кичине.

Кайсы сан 10дон
10го кичине?

Кел, машыгабыз

1. Али алдыга санаш үчүн кубиктерди колдонду.

Ар бир катар мурдагысынан канча кубикке көбүрөөк? _____

2. Бош жерлерди толтур.

а) Алдыга 2ден сана.

б) Артка 10дон сана.

3. Белек 18ден баштап 1ден артка санады.

Ал сандарды маркер менен банкаларга жазды.

Белек туура жаздыбы?

Сен аны кантип түшүнгөнүңдү айтып бер же көрсөт.

Эмнени аткара аларыңды белгиле (✓).

Мен 1ден, 2ден жана 10дон алдыга санай алам.

Мен 1ден, 2ден жана 10дон артка санай алам.

Иш дептери
3А тапшырмалары

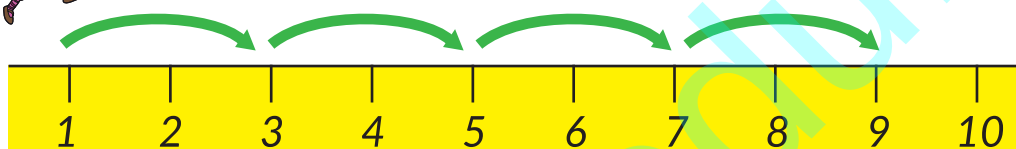
Б

Так жана жуп сандарды аныктоо

Сен эмнени окуп үйрөнөсүң:

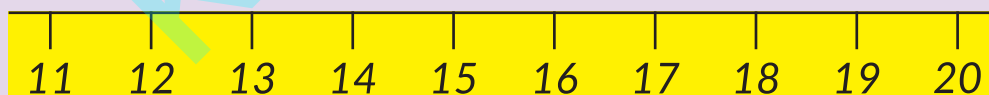
- так жана жуп сандар эмне экенин аныктоону.

Кел, эске салабыз

Сезим 1ден баштап, 2ден секирик жасап жатат.
Ал кайсы сандарга туш болот?

Ойлонуп көрчү

Сезим 11ден баштап, 2ден секирик жасап жатат.
Ал кайсы сандарга туш болот?
«Кел, эске салабыз» жана «Ойлонуп көрчүдөгү» Сезим туш болгон сандардын окшоштугу эмнеде?

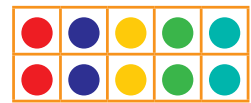
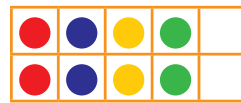
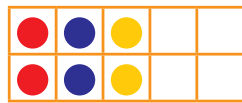
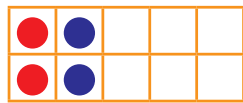
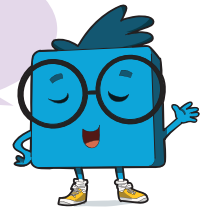

Кел, окуп үйрөнөбүз

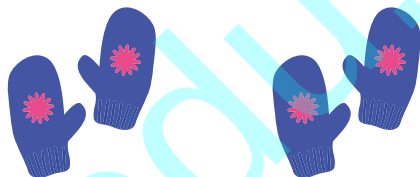
Төмөндөгү 1-10 торчосун кара.

Сүрөттө көрсөтүлгөн фишкалардын санын жаз.

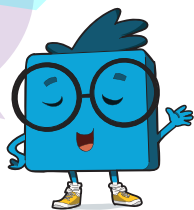
Нөл —
жуп сан.

2

2ден турган
топтор —
жуптар.

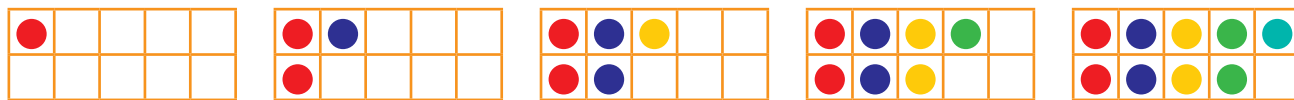

Жогорудагы сандар экиден жайгашкан.

Алар **жуп сандар** деп аталат.

Эми бул 1-10 торчосун кара.

Сүрөттө көрсөтүлгөн фишкалардын санын жаз.

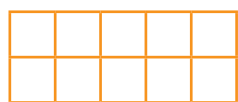

1

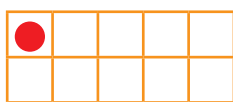

Жогорудагы сандар жупташып жайгашкан, бирок бирөө ашыкча. Мындай сандар **так сандар** деп аталат.

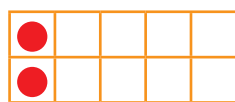
Төмөнкү 1-10 торчосун кара.

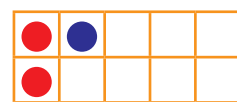
0

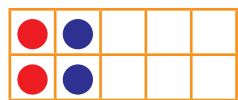
1

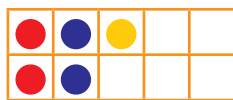
2

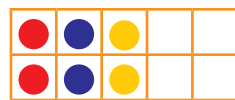
3

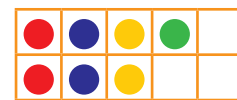
4

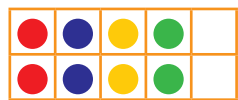
5

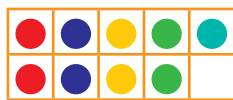
6

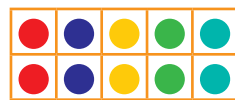
7

8

9

10

Жуп сандан баштап алдыга 1ден сана.

Ар бир экинчи сан жуп сан болот.

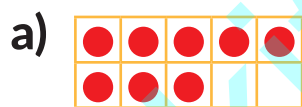
Так сандан баштап алдыга 1ден сана.
Ар бир экинчи сан жуп болобу же такпы?

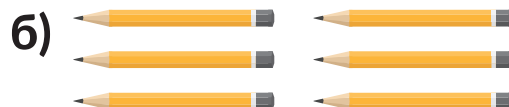
Кел, машыгабыз

1. Сүйлөмдү толукта.

Так жана жуп сөздөрүн колдон.

___ бул ___ сан.

___ бул ___ сан.

___ бул ___ сан.

___ бул ___ сан.

2. Ар бир көптүктөгү топчулардын санын табуу үчүн 2ден алдыга сана.

А көптүгү

Б көптүгү

Кайсы көптүк топчулардын так санын көрсөтүп турат?
Эмнени байкадың?

3. Сезимге жакшы көргөн ширесин табууга жардам бер.
Жоопту табуу үчүн так сандардын жолу менен жүр.
Сезимдин жакшы көргөн ширесин ата.

Башталышы

1	3	9	10	14	16	10	19	→ Apple juice
4	8	7	12	8	11	12	15	→ Orange juice
17	14	13	5	19	12	13	9	→ Green juice
6	2	14	10	17	15	11	20	→ Red juice

Эмнени аткара аларыңды белгиле (✓).

Мен так жана жуп сандарды аныктай алам.

Иш дептери
3Б тапшырмалары

Математика ЧЕМПИОНДОРУ

Классташың менен ойно.

Керектелүүчү каражаттар:

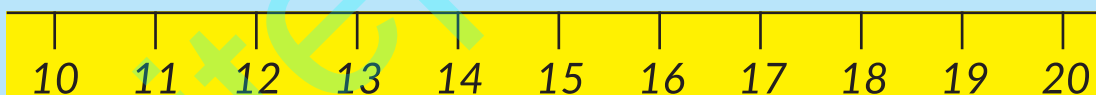
- баштык;
- 20 фишка.

1-кадам: Баштыкка бир нече фишкаларды сал. Фишкалардын саны 10 менен 20нын ортосунда болуш керек.

2-кадам: Баштыктагы фишкалардын санын табуу үчүн классташың сага суроолорду берсин.
Эгер туура тапсаң, 1 упай аласың.

Сунушталган суроолор:

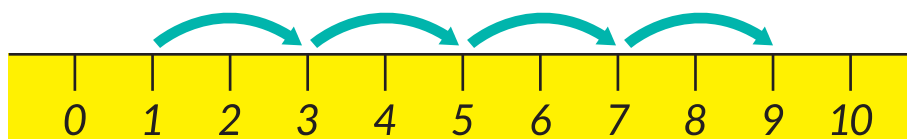
- а) Өз саныңдан 2ден алдыга сана. Жооп кандай болду?
- б) Өз саныңдан 1ден артка сана. Жооп кандай болду?
- в) Бул сан такпы же жуппу?

3-кадам: Кезектешип ойногула.

1- жана 2-кадамды бир нече жолу кайталагыла.

Кимде көп упай болсо, ошол жеңет.

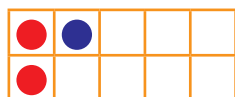
Математикалык ТҮШҮНҮКТӨР

1ден баштап алдыга 2ден сана.
Сен санаган сандар так сандар.

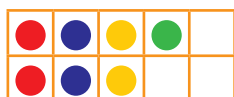
1

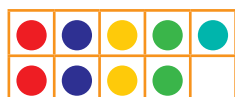
3

5

7

9

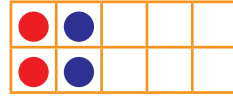
Одөн баштап алдыга 2ден санап жатасың.
Сен санаган сандар жуп сандар.

0

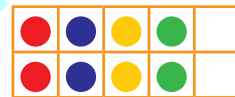
2

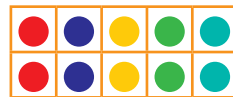
4

6

8

10

10дон баштап артка 2ден санасаң, анда да жуп сандарды аласың.

Иш дептери

Мен эми эмнени аткара алам? (3)
Математика изилдөөчүсү бол (3)